

Sygn. akt V KK 385/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 lutego 2017 r.,
sprawy **M.W.** wobec którego wydano wyrok łączny,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 16 marca 2016 r., sygn. akt IV Ka .../15,
utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego
w S.
z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt IV K .../15,

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;**
- II. zwolnić skazanego od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne.**

UZASADNIENIE

M.W. został prawomocnie skazany wyrokami:

1/ zaocznym Sądu Rejonowego w K. z dnia 18.11.2003 r., sygn. akt II K 864/03, za czyn z art. 205 § 1 d.k.k., popełniony w dniu 19.12.1995 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz karę grzywny w rozmiarze 2.000 złotych, z zamianą na zastępczą karę pozbawienia wolności po przyjęciu 1 dnia pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie 100 złotych.

Postanowieniem z dnia 19.04.2005 r., w sprawie II Ko 308/05, zarządzono wykonanie tej kary pozbawienia wolności.

2/ Sądu Rejonowego w G. z dnia 21.04.2004 r., sygn. akt III K 165/04, za czyny:

a) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k., popełnione trzykrotnie w dniu 14.06.2000 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka, z zaliczeniem na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 13.02.2004 r. do dnia 3.04.2004 r.;

b) z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k., popełniony na przełomie lutego i marca 2000 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

c) z art. 270 § 1 k.k., popełniony nie później niż w dniu 28.06.2000 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

d) z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k., popełniony na przełomie lutego i marca 2000 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

e) z art. 270 § 3 k.k. popełniony nie później niż do dnia 28.06.2000 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- w miejsce kar jednostkowych orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby.

Postanowieniem z dnia 27.05.2008 r., w sprawie Ko 962/08, zarządzono wykonanie tej łącznej kary pozbawienia wolności.

3/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 7.06.2004 r., sygn. akt XXI Ks 530/04, za czyn z art. 270 § 1 k.k., popełniony w dniu 2.05.2000 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. na karę 50 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka.

Postanowieniem z dnia 18.06.2007 r., w sprawie XXI Ko 253/06, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres 25 dni pozbawienia wolności, zaliczonej pierwotnie na poczet grzywny, która nie podlegała wykonaniu.

4/ Sądu Rejonowego w L. z dnia 13.10.2004 r., sygn. akt II K 125/04, za czyn z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. art. 11 § 2 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w maju 2000 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności.

5/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 31.01.2005 r., sygn. akt IV K 461/03, za czyny:

a) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w dniu 6.12.2003 r. i w dniu 15.10.2003 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę 50 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka;

b) z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 21 sierpnia 2003 r. do 28.01.2004 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę 100 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka;

c) z art. 275 § 1 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione sześciokrotnie w lutym 2004 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

d) z art. 270 § 1 k.k., popełniony w lutym 2004 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

e) z art. 270 § 3 k.k., popełniony w lutym 2004 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

f) z art. 270 § 1 k.k., popełniony w dniu 13.02.2004 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

g) z art. 223 k.k., popełniony w dniu 13.02.2004 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- które to kary połączono i orzeczono karę łączną w rozmiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu tymczasowego aresztowania od dnia 20.09.2004 r. do 31.01.2005 r. oraz karę łączną 100 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka.

6/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 06.09.2005 r., sygn. akt XIV K 1548/05, za czyn z art. 178a § 1 k.k., popełniony w dniu 03.04.2005 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat

próby i na podstawie art. 71 § 1 k.k. grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda stawka.

7/ zaocznym Sądu Rejonowego w K. z dnia 15.11.2005 r., sygn. akt VII K 478/05, za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 2.05.2000 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności.

8/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 18.07.2007 r., sygn. akt XXI K 436/06, za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 16.03.2005 r. do 14.04.2005 r., na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

9/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 30.10.2007 r., sygn. akt VI K 485/04, za czyn z art. 300 § 2 k.k., popełniony w okresie od 15.01.2002 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

10/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 16.03.2009 r., sygn. akt II K 8/09, za czyny:

a) z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 9.11.2005 r., 15.11.2005 r., 14.12.2005 r., 15.12.2005 r., 19.12.2005 r., dwukrotnie 20.12.2005 r. i 22.12.2005 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

b) z art. 270 § 1 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 10.03.2005 r., dwukrotnie 18.03.2005 r., trzykrotnie 20.04.2005 r., 21.04.2005 r., 28.06.2005 r., 21.10.2005 r., nie później niż do 22.03.2006 r., nie później niż do 9.05.2005 r., nie później niż do dnia 5.05.2005 r., nie później niż do 5.05.2005 r., dwukrotnie nie później niż do 6.05.2005 r., 4.05.2005 r., nie później niż do dnia 4.05.2005 r., nie później niż do dnia 12.05.2005 r. i w dniu 10.01.2006 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

c) z art. 272 k.k., popełniony w dniu 8.03.2006 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

d) z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 293 § 1 k.k., popełniony nie później niż do dnia 22.03.2006 r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

e) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 21.04.2005 r., 22.04.2005 r., czterokrotnie 25.04.2005 r., trzykrotnie 30.04.2005 r., dziewięciokrotnie 4.05.2005 r., pięćdziesiąt sześć razy 5.05.2005 r., pięciokrotnie 6.05.2005 r., dwukrotnie 2.05.2005 r., dwudziestopięciokrotnie 4.05.2005 r., dwukrotnie 11.05.2005 r., dwukrotnie 17.05.2005 r., 30.04.2005 r., pięciokrotnie 2.05.2005 r., 19.05.2005 r., dwukrotnie 9.05.2005 r., 13.05.2005 r., 16.05.2005 r., na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

- które to kary połączono i orzeczono karę łączną w rozmiarze 3 lat pozbawienia wolności.

11/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 29.04.2009 r., sygn. akt V K 75/09, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 19.01.2010 r., sygn. akt IV Ka 1179/09, za czyny:

a) z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 31.03. do 31.07.1999 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 50 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka;

b) z art. 284 § 2 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 19.03.1998 r. oraz 8.12.1997 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 80 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka;

c) z art. 205 § 1 d.k.k. w zw. z art. 265 § 1 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., popełniony w grudniu 1997 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 1.000 zł, przyjmując, że w razie nieuiszczenia tej grzywny w terminie, zostanie orzeczona zastępcza kara pozbawienia wolności, przy założeniu, że jeden dzień równoważny jest kwocie 10 zł,

- które to kary połączono i orzeczono karę łączną w rozmiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 100 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka.

12/ Sądu Rejonowego w W. z dnia 6.10.2010 r., sygn. akt XII K 358/10, za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 27.03.2000 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

13/ Sądu Rejonowego w G. z dnia 7.03.2012 r., sygn. akt II K 1147/10, za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 27.04.2005 r. do 6.05.2005 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności.

14/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 25.04.2012 r., sygn. akt VII K 337/11, za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w okresie od 15.04.2005 r. do 25.04.2005 r., na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności.

15/ Sądu Rejonowego w S. z dnia 21.05.2013 r., sygn. akt IV K 141/13, za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 18.11.2005 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

16/ Sądu Rejonowego w G. z dnia 26.09.2007 r., sygn. akt II K 500/07, za czyny:

a) z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w okresie od 21.02. do 27.02.2006 r., w okresie od 6 do 7.03.2006 r., w okresie od 2 do 3.02.2006 r., w dniu 6.01.2006 r., w dniu 9.01.2006 r., w okresie od 25 do 31.01.2006 r., dwukrotnie w dniu 6.01.2006 r., w dniu 14.03.2006 r., dwukrotnie w dniu 7.02.2006 r., w okresie od 5 do 8.12.2005 r., w dniu 3.11.2005 r., w dniu 9.11.2005 r., w dniu 26.10.2005 r., w dniu 7.11.2005 r., w dniu 11.08.2005 r. i w dniu 10.08.2005 r., na karę 5 lat pozbawienia wolności i karę 200 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka;

b) z art. 270 § 1 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 27.02.2006 r., czterdzieści jeden razy nie później niż do dnia 22.03.2006 r., w dniu 10.01.2006 r., nie później niż do 16.03.2006 r.,

2.11.2005 r., 14.11.2005 r., dwukrotnie 10.01.2006 r. i w dniu 10.08.2005 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

c) z art. 270 § 1 k.k., popełniony w dniu 12.02.2005 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

d) z art. 270 § 1 k.k., popełniony w kwietniu 1999 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

e) z art. 272 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu 27.02.2006 r., 7.03.2006 r., 3.02.2006 r., w okresie od 8.12.2005 r. do 4.01.2006 r., od 26.01. do 19.02.2006 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

f) z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i popełnione w dniu - 13.03.2006 r., 22.02.2006 r., 21.04.2005 r., 8.03.2005 r., 27.04.2005 r., 5.05.2005 r., 4.05.2005 r., 30.01.2006 r., dwukrotnie 15.03.2005 r., czterokrotnie 11.05.2005 r., dwukrotnie 13.05.2005 r., dwukrotnie 14.05.2005 r., dwukrotnie 20.05.2005 r., czterokrotnie 24.05.2005 r., dwukrotnie 6.07.2005 r., czterokrotnie 7.07.2005 r., pięciokrotnie 8.07.2005 r., czterokrotnie 25.07.2005 r., dwukrotnie 26.07.2005 r., - na karę 3 lat pozbawienia wolności i karę 100 stawek dziennych grzywny, po 20 zł każda stawka;

g) z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 293 § 1 k.k., stanowiące ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 §1 k.k. i popełnione siedmiokrotnie nie później niż do dnia 22.03.2006 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności i karę 20 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka,

- które to kary połączono i orzeczono karę łączną w rozmiarze 6 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną 250 stawek dziennych grzywny, po 20 zł każda stawka.

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem łącznym z dnia 10 września 2015 r., w sprawie o sygn. akt IV K 413/15, na podstawie art. 91 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz innych ustaw, połączył kary

pozbawienia wolności opisane w wyrokach od 1 do 4, 7, 9, 11 i 12 oraz 16 d) i wymierzył M.W. karę łączną 6 lat pozbawienia wolności;

- w pkt II wyroku, na podstawie art. 91 § 2 k.k., art. 86 § 2a k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz innych ustaw, połączył kary grzywny wymierzone skazanemu wyrokami opisanymi w punktach 1, 2 a) i 11 a), b), c) części wstępnej wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w wysokości 2.000 złotych;

- w pkt III na podstawie art. 91 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz innych ustaw, połączył kary pozbawienia wolności opisane w punktach 6, 8, 10 e), 13, 14 oraz 16 c) i wymierzył M.W. karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- w pkt IV na podstawie art. 91 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz innych ustaw, połączył kary pozbawienia wolności opisane w punktach 10 a), b), c), d), 15, 16 a), b), e), f) oraz g) i wymierzył M.W. karę łączną 7 lat pozbawienia wolności;

- w pkt V na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej w punkcie I kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okresy pozbawienia wolności w dniach od 13 lutego 2004 r. do 20 września 2004 r., od 2 sierpnia 2007 r. do 15 września 2008 r.;

- w pkt VI na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej w punkcie III kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okresy pozbawienia wolności od 22 marca 2006 r. do 3 kwietnia 2006 r.;

- w pkt VII wyroku, na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem, o którym mowa w punkcie 5 części wstępnej niniejszego wyroku.

Apelacje od powyższego wyroku łącznego wywiedli - osobiście skazany oraz jego obrońca.

W osobistej apelacji skazany M.W. podniósł, że zaskarża orzeczenie Sądu Rejonowego w całości i zarzuca wyrokowi naruszenie przepisów postępowania w postaci obrazy art. 443 k.p.k., poprzez wydanie wyroku łącznego pogarszającego

jego sytuację procesową, w stosunku do zaskarżonego wcześniej wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r., w sprawie IV K 548/13.

Skazany zarzucił również Sądowi I instancji naruszenie art. 4 k.k., poprzez niezastosowanie przepisów art. 85 k.k. oraz art. 86 k.k., w brzmieniu obowiązującym po 1 lipca 2015 r. Zarzucił także rażącą niewspółmierność orzeczonych łącznych kar pozbawienia wolności poprzez niezastosowanie zasady pełnej absorpcji.

W konkluzji skazany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zastosowanie zmienionych po dniu 1 lipca 2015 r. przepisów kodeksu karnego oraz kodeksu postępowania karnego i orzeczenie kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji. Alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Obrońca skazanego M.W. zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości i opierając podstawy apelacji o przepis art. 438 pkt 2 i 4 k.p.k., zarzucił;

1/ rażącą niewspółmierność orzeczonych łącznych kar pozbawienia wolności poprzez uznanie, iż skazany nie może skorzystać z dobrodziejstwa orzeczenia wobec niego tych kar w wyroku łącznym z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, pomimo tego, że za takim ukształtowaniem łącznych kar przemawiały - zbieżność czasowa oraz tożsamość rodzaju naruszonych przestępstwami dóbr prawnych, względy prewencji ogólnej i indywidualnej, a także prawidłowo rozumiana zasada polityki karnej, albowiem co do osoby M.W. na podstawie wskazanych wyżej okoliczności, jak i wyjątkowo pozytywnych opinii z zakładu karnego, zachodziły w pełni okoliczności pozwalające postawić pozytywną prognozę kryminologiczną.

2/ naruszenie przepisu postępowania, to jest art. 443 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia surowszego od uchylonego, pomimo tego, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 9 kwietnia 2015 r., wskazówka co do zachowania zasady *reformationis in peius* przy ponownym rozpoznaniu sprawy została wyraźnie zasygnalizowana.

W konkluzji obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie poszczególnych kar łącznych pozbawienia wolności z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, ewentualnie z tzw. ostrożności procesowej, wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Po rozpoznaniu wniesionych apelacji, Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 16 marca 2016 r., w sprawie IV Ka 1783/15, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny Sądu Rejonowego w S..

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego M.W., który zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na błędnym rozważeniu zarzutu apelacji dotyczącego obrazy przez Sąd I instancji art. 443 k.p.k., poprzez wydanie orzeczenia *de facto* surowszego od uchylonego, pomimo tego, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 9 kwietnia 2015 r., w ostatnim akapicie uzasadnienia wyraźnie podkreślono, że *„orzeczona kara nie może jednak przekroczyć wymiaru kary orzeczonej wobec skazanego podczas pierwszego rozpoznania sprawy, a to ze względu na dyspozycję art. 443 k.p.k.”*.

Podnosząc powyższy zarzut, autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w S. wniósł o jej oddalenie z uwagi na oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do podniesionego w kasacji zarzutu naruszenia przez Sąd odwoławczy prawa procesowego polegającego na błędnym rozważeniu zarzutu apelacji dotyczącego obrazy przez Sąd I instancji art. 443 k.p.k., to – biorąc pod uwagę ilość wchodzących w grę wyroków łącznych, a także wyroków podlegających łączeniu – należy stwierdzić, że zarzut skargi nadzwyczajnej sformułowany jest wyjątkowo nieprecyzyjnie i prowadzi do niejasności, jakie wyroki miał na myśli autor kasacji. Dla właściwego rozpoznania tego zarzutu zasadnicze znaczenie ma więc uporządkowanie wydanych w sprawie M.W. poszczególnych wyroków oraz wskazanie, który wyrok stanowi wynik „pierwszego rozpoznania sprawy”, a jednocześnie nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego, a tym samym wyznacza granicę wymiaru kary, jakiej, zdaniem skarżącego, nie mógł przekroczyć orzekający ponownie w niniejszej sprawie Sąd I instancji.

Sąd Rejonowy w S. w wyroku łącznym z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt IV K 413/15, w pkt I połączył kary pozbawienia wolności opisane w punktach od 1 do 4, 7, 9, 11 i 12 oraz 16 d) części wstępnej wyroku i wymierzył wobec skazanego M.W. karę łączną 6 lat pozbawienia wolności. W tym przypadku więc Sąd połączył węzłem kary łącznej następujące wyroki:

- zaoczny Sądu Rejonowego w K. z dnia 18.11.2003 r., sygn. akt II K 864/03, skazujący m.in. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, przy czym doszło do zarządzenia wykonania tej kary;
- Sądu Rejonowego w G. z dnia 21.04.2004 r., sygn. akt III K 165/04, wymierzający karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, przy czym doszło do zarządzenia wykonania tej kary;
- Sądu Rejonowego w S. z dnia 7.06.2004 r., sygn. akt XXI Ks 530/04, skazujący na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. na karę 50 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda stawka – i w tym przypadku doszło do zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w L. z dnia 13.10.2004 r., sygn. akt II K 125/04, skazujący na karę 1 roku pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w K. z dnia 15.11.2005 r., sygn. akt VII K 478/05, wymierzający karę 1 roku pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w S. z dnia 30.10.2007 r., sygn. akt VI K 485/04, wymierzający karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w S. z dnia 29.04.2009 r., sygn. akt V K 75/09, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 19.01.2010 r., sygn. akt IV Ka 1179/09, którym orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 100 stawek dziennych grzywny, po 10 zł każda stawka;
- Sądu Rejonowego w W. z dnia 6.10.2010 r., sygn. akt XII K 358/10, skazujący na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w G. z dnia 26.09.2007 r., sygn. akt II K 500/07, skazujący na jednostkową karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

To ten zakres wyroku odnoszący się do konkretnego węzła kar (i kar łącznych) musi stanowić punkt wyjścia do rozważań dotyczących tego, czy ostatecznie wydany w danej sprawie wyrok pogorszył sytuację skazanego w stosunku do „pierwszego chronologicznie” wyroku niezaskarżonego na niekorzyść skazanego, w sposób określony w art. 443 k.p.k.

Z analizy akt sprawy wynika, że tego samego węzła kar, co wskazany powyżej, dotyczyły dwa poprzednio wydane w pierwszej instancji wyroki:

- Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r., sygn. akt IV K 548/13;
- Sądu Rejonowego w S. z dnia 31 października 2014 r., sygn. akt IV K 310/14.

Chronologicznie sytuacja ta przedstawiała się następująco:

1/ Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r., sygn. akt IV K 548/13, wymierzono – przy uwzględnieniu tego samego węzła kar – łączną karę 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W tym przypadku apelacje zostały wniesione tylko na korzyść skazanego, a to przez niego osobiście oraz przez jego obrońcę. Po ich rozpoznaniu, Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV Ka 314/14, uchylił powyższy wyrok Sądu I instancji i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

2/ Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 31 października 2014 r., sygn. akt IV K 310/14, wymierzono za ten sam węzeł kar – łączną karę 4 lat pozbawienia wolności. W tym przypadku tylko prokurator wniósł apelację na niekorzyść skazanego.

Po rozpoznaniu tej apelacji, Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2015 r., w sprawie IV Ka 13/15, również uchylił wyrok Sądu Rejonowego w S. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania (k. 654). To wówczas Sąd Okręgowy właśnie stwierdził: „orzeczona (przez Sąd Rejonowy) kara nie może jednak przekroczyć wymiaru kary orzeczonej wobec skazanego podczas pierwszego rozpoznania sprawy” (k. 663);

3/ A zatem niniejsze postępowanie dotyczy wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt IV K 413/15, który został wydany w wyniku powyższego rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego z dnia 9 kwietnia 2015 r., w sprawie IV Ka 13/15.

Z powyższej analizy wynika jednoznacznie, że chronologicznie „pierwszy” i jednocześnie niezaskarżony na niekorzyść skazanego w niniejszej sprawie był wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r., sygn. akt IV K 548/13. W kasacji natomiast błędnie wskazano jako pierwszy zupełnie inny wyrok – a mianowicie Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 18 lutego 2009 r., w sprawie II K 54/08 (k. 271).

W niniejszej sprawie, orzekający w pierwszej instancji Sąd Rejonowy w S. w uzasadnieniu wyroku łącznego z dnia 10 września 2015 r., w sposób zrozumiały i szczegółowy wyjaśnił, dlaczego powyższy wyrok Sądu Rejonowego w Ż. nie może być uznany za wyrok „pierwszy”, o którym mówił Sąd Okręgowy w S. w orzeczeniu z dnia 9 kwietnia 2015 r., w sprawie IV Ka 13/15: *„Wydając niniejszy wyrok Sąd baczyl na regułę płynącą z przepisu art. 443 k.p.k., na co zwracał uwagę Sąd Okręgowy nakazując odnieść tę zasadę do wyroku wydanego podczas pierwszego rozpoznania sprawy. Zdaniem orzekającego w niniejszej sprawie Sądu zasada zawarta w powyższym przepisie została zachowana. Należy bowiem zauważyć, iż pierwszy wyrok wydany wobec M.W. przez Sąd Rejonowy w Ż. z dnia 18 lutego 2009 r. (k. 271) w sprawie II K 54/08, karami łącznymi objął jedynie część wyroków wydanych wobec skazanego pierwszym zbiegiem realnym wykazanym w niniejszym postępowaniu, a mianowicie objął jedynie wyroki 1, 2, 3, 4 i 7 pomijając wyroki 9, 11 i 12 oraz 16 lit. d. Tymczasem, zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w zakresie oceny surowości orzeczenia, które może być wydane w postępowaniu ponownym, należy – przy jego porównywaniu z orzeczeniem, które zostało uprzednio wydane, a następnie zaskarżone wyłącznie na korzyść oskarżonego i uchylone – brać pod uwagę ustalenia faktyczne, kwalifikację prawną czynu, orzeczoną karę oraz zastosowane środki karne, a także wszystkie możliwe następstwa tych rozstrzygnięć dla sytuacji prawnej oskarżonego (...). Gdyby zatem zsumować wówczas wymierzoną karę za ten zbieg realny czyli 3 lata i 6 miesięcy z karami nimi nie objętymi zawartymi w wyrokach 9, 11, 12 i 16 lit. d) części wstępnej wyroku, które podlegałyby odrębnemu wykonaniu, to wówczas okazałoby się, iż skazany ma do odbycia większą karę pozbawienia wolności aniżeli orzeczono w punkcie I niniejszego wyroku, bo 6 lat i 7 miesięcy”* (s. 10 uzasadnienia).

Identyczny zarzut jak w kasacji, obrońca skazanego podniósł w apelacji od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 września 2015 r., wydanego w niniejszej sprawie. Do tego zarzutu odniósł się już Sąd odwoławczy rozpoznając wniesione apelacje. Wyjaśnił wzajemne stosunki między wszystkimi zapadłymi w sprawie wyrokami łącznymi, stwierdzając: *„O ile rację przy tym należy przyznać apelującemu, iż apelacje od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r. (sygn. akt IV K 548/13) zostały wniesione tylko i wyłącznie na korzyść M.W., o tyle wypada podkreślić, iż orzeczenie to zostało uchylone przez Sąd odwoławczy. W punkcie I części dyspozytywnej wyroku z dnia 2 grudnia 2013 r. (sygn. akt IV K 548/13) została wymierzona skazanemu kara łączna 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Z kolei w ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w S. w wyroku z dnia 31 października 2014 r. (sygn. akt IV K 340/14) wymierzył M.W. za ten sam węzeł kary łącznej pozbawienia wolności wymierzył 4 lata pozbawienia wolności. Ten wyrok z kolei został już zaskarżony nie tylko przez skazanego oraz jego obrońcę, ale również na niekorzyść skazanego przez prokuratora. Oskarżyciel publiczny w wywiedzionej apelacji zarzucił Sądowi Rejonowemu m. in. rażącą niewspółmierność orzeczonych kar łącznych - w tym kary pozbawienia wolności w punkcie I, gdzie pierwszym chronologicznie wyrokiem był ten w sprawie II K 864/03 Sądu Rejonowego w K., choć prokurator domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skoro zatem orzeczenie Sądu Rejonowego zostało uchylone z powodu apelacji wniesionej właśnie na niekorzyść skazanego, to Sąd meriti w ponownym rozpoznaniu sprawy władny był wydać orzeczenie o surowszym charakterze - do 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Tym samym nie naruszył zasady reformationis in peius”* (s. 10 - 11 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego).

Należy uznać, że argumentacja przedstawiona przez Sąd odwoławczy jest trafna. Sąd Rejonowy w wyroku z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt IV K 413/15, nie naruszył zasady *reformationis in peius*. Miał bowiem możliwość wymierzyć karę łączną za ten sam węzeł kar w wysokości do 6 lat i 6 miesięcy – skoro to wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 grudnia 2013 r., w sprawie IV K 548/13, wymierzający tę karę łączną, został zaskarżony jedynie na korzyść skazanego i tej granicy nie mógł przekroczyć Sąd I instancji orzekający ponownie. Z kolei wyrok

wymierzający karę 4 lat pozbawienia wolności został zaskarżony również na niekorzyść skazanego, więc nie ustanawiał żadnej bariery dla Sądu Rejonowego w orzeczeniu nowej kary łącznej. Nie ulega wątpliwości, że sposób odniesienia się do tego zarzutu przez Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie, jest zgodny ze wskazaniami art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Dodatkowo w uzasadnieniu kasacji obrońca podniósł inne uchybienia, które jego zdaniem miały miejsce w przedmiotowej sprawie. Mianowicie jak zarzucił, został naruszony także art. 53 k.k., bowiem kara łączna wymierzona skazanemu jest rażąco niewspółmierna. Zdaniem obrońcy stało się tak, bowiem najpierw Sąd I instancji, a następnie Sąd Okręgowy, nie zastosowały zasady pełnej absorpcji przy określaniu kary łącznej. Autor kasacji podał szereg przyczyn, które przemawiały za stosowaniem tej zasady przez orzekający w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w S.. Zdaniem obrońcy, Sąd ten naruszył powyższy przepis zwłaszcza poprzez nieuwzględnienie pozytywnej opinii o skazanym wystawionej przez administrację Zakładu Karnego w G., a także wcześniejszych opinii jednostek penitencjarnych. Nie uwzględnił więc – jak to ujęto w kasacji - „wzorowo przebiegającego” procesu resocjalizacji skazanego oraz „bliskiego związku podmiotowego i przedmiotowego” między przestępstwami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu.

Wszystkie te argumenty sprowadzają się do kwestionowania wysokości kary łącznej określonej wobec skazanego w przedmiotowym wyroku łącznym. Tak sformułowane zarzuty w świetle głównego zarzutu kasacji są jednak całkowicie nieuprawnione. Jeśli zostałby naruszony zakaz *reformationis in peius*, to wyrok łączny podlegałby uchyleniu. W przeciwnym wypadku zarzut niewspółmierności kary i tak nie mógłby zostać uwzględniony.

Wskazać też należy, że podniesione przez obrońcę skazanego argumenty, mające przemawiać za stosowaniem zasady pełnej absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej, zostały w pełni uwzględnione przez orzekający w niniejszej sprawie w pierwszej instancji Sąd Rejonowy.

W uzasadnieniu wyroku łącznego Sąd ten uwzględnił również wszystkie opinie dotyczące skazanego. Podniósł bowiem - „*Zachowanie skazanego w warunkach izolacji więziennej jest bardzo dobre, nie sprawia problemów wychowawczych. Skazany wobec przełożonych zachowuje się w sposób zgodny z*

regulaminem. M.W. wśród współosadzonych funkcjonuje zgodnie i bezkonfliktowo, nie uczestniczy w strukturach nieformalnych. Przestrzega ustalonego w jednostce porządku wewnętrznego w stopniu wzorowym. M.W. podczas izolacji był wielokrotnie nagradzany regulaminowo oraz dwukrotnie karany dyscyplinarnie, ostatnio w marcu 2007 r. Karę pozbawienia wolności odbywa w zakładzie karnym typu zamkniętego, w systemie programowego oddziaływania i z nałożonych zadań programowych wywiązuje się w sposób właściwy. Dał się również poznać jako sumienny i zdyscyplinowany pracownik. Uczestniczy on w spotkaniach Bractwa Modlitwy i Trzeźwości „Arka” prowadzone w ZK , gdzie dał się poznać jako aktywny i zdyscyplinowany uczestnik spotkań” (s. 5 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego).

Sąd ten miał na względzie także ewentualną możliwość zastosowania co do skazanego zasady absorpcji. Doszedł jednak do wniosku, że jest to w tym przypadku niemożliwe. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego stwierdził, że chociaż przy wymiarze kary łącznej za zbiegające się przestępstwa dopuszczalne jest stosowanie zarówno zasady absorpcji, jak i zasady kumulacji, to jednak zastosowanie każdej z nich jest rozstrzygnięciem skrajnym. Jednak ostatecznie uznał ten Sąd, że w przypadku skazanego „nie zaistniały przesłanki do zastosowania ani zasady sumowania ani zasady absorpcji, dlatego też pozostano przy zasadzie asperacji. (...) Sąd wziął również pod uwagę motywację sprawcy, która zasługiwała na potępienie. Działał on bowiem w sposób wyrachowany, nastawiony na osiągnięcie korzyści majątkowej, dokładnie zaplanowany. Powyższe okoliczności miały więc wpływ na podwyższenie wymiaru kary łącznej oraz odejście od zasady absorpcji. (...) wziął pod uwagę, że stopień społecznej szkodliwości wszystkich przestępczych zachowań, opisanych w wymienionych wyrokach był na pewno znaczny. (...) Na odejście od zasady kumulacji istotny wpływ miała pozytywna opinia o skazanym zaprezentowana przez Dyrektora Zakładu Karnego, z której wynika, iż przebieg resocjalizacji skazanego przebiega w sposób prawidłowy, na terenie jednostki penitencjarnej funkcjonuje właściwie - przestrzega ustalonego w jednostce porządku wewnętrznego, w grzeczny i regulaminowy sposób odnosi się do funkcjonariuszy Służby Więziennej. Skazany nie sprawia problemów wychowawczych, nie uczestniczy w sytuacjach konfliktowych -

przeciwnie jego postawa jest godna naśladowania, był wielokrotnie nagradzany” (s. 7 - 8 uzasadnienia wyroku Sądu I instancji).

Do zarzutu apelacyjnego dotyczącego niewspółmierności wymierzonej przez Sąd I instancji kary łącznej odniósł się Sąd odwoławczy i uczynił to w sposób rzetelny oraz zgodny z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Stwierdził między innymi - *„nie sposób podzielić zarzutów skazanego, jak i jego obrońcy, dotyczących rażąco niewspółmiernych kar. Rażąca niewspółmierność kary oznacza znaczną dysproporcję pomiędzy wymierzoną karą, a karą która powinna być wymierzona, aby w odczuciu społecznym owa kara była sprawiedliwa. Nie każda więc nietrafność wymiaru kary uzasadnia zmianę orzeczenia. Zarzut rażącej niewspółmierności kary jest zasadny wtedy, gdy kara wprawdzie mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, ale nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności dotyczących sądowego wymiaru kary. (...) Niewspółmierność kary to pojęcie ocenne. Ponieważ w treści art. 438 pkt 4 k.p.k. mowa jest o niewspółmierności rażącej, uznać należy, że chodzi tu o dysproporcję znaczną, bijącą wręcz w oczy, a nie o ewentualne drobne różnice w ocenach Sądu I instancji i oskarżonego” (s. 12 uzasadnienia wyroku SO).* A zatem i ten zarzut podniesiony w uzasadnieniu kasacji jest w sposób oczywisty bezzasadny.

Zgodnie z art. 536 k.p.k., Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym jedynie w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 439 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Żaden z takich wypadków w sprawie nie wystąpił. Implikacją przedstawionych powyżej ocen o oczywistej bezzasadności wszystkich podniesionych w kasacji obrońcy skazanego M.W. zarzutów, było jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 634 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., zwolniono skazanego M.W. od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne, obciążając nimi Skarb Państwa.

